

Z A K O N O NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DJELATNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se organizacija, uslovi i način finansiranja naučnoistraživačke djelatnosti i druga pitanja od značaja za obavljanje ove djelatnosti.

Naučnoistraživačka djelatnost

Član 2

Pod naučnoistraživačkom djelatnošću smatra se stvaralačka aktivnost na naučnim otkrićima, primjena i korišćenje rezultata nauke, osposobljavanje istraživača za naučnoistraživački rad i usavršavanje istraživača.

Dostupnost istraživanja

Član 3

Naučnoistraživačka djelatnost je djelatnost od javnog interesa.

Obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti je slobodno i dostupno svim domaćim i stranim fizičkim i pravnim licima.

Načela

Član 4

Naučnoistraživačka djelatnost zasniva se na načelima:

- 1) širenja i produbljivanja naučnih saznanja;
- 2) razvoja nauke radi povećanja efikasnosti, očuvanja i razvoja opšteg fonda znanja;

- 3) povećanja efikasnosti naučnoistraživačke djelatnosti i povezivanja organizacija u oblasti nauke, obrazovanja i privrede;
- 4) uključivanja u Evropski istraživački prostor i Okvirne programe Evropske unije za naučnoistraživačku djelatnost i druge međunarodne programe;
- 5) uključivanja u regionalne programe saradnje u oblasti naučno-istraživačke djelatnosti;
- 6) slobode i autonomije naučnog stvaralaštva koji treba da bude moralno i intelektualno nezavisan od svakog političkog autoriteta i ekonomske moći i koji se obavlja uz poštovanje etičkih standarda, načela naučne istine i kritičnosti;
- 7) etike i odgovornosti lica koja se bave naučnoistraživačkim radom za posljedice njihovog rada;
- 8) obrazovanja vrhunskih stručnjaka za istraživanje i razvoj;
- 9) održivog razvoja i zaštiti i unapređenju životne sredine;
- 10) zaštite ličnosti i dostojanstva lica koja se bave naučnoistraživačkim radom;
- 11) međunarodnih mjerila kvaliteta; i
- 12) povezivanja lica koja se bave naučnoistraživačkim radom na državnom i međunarodnom nivou.

Vrste istraživanja

Član 5

Naučnoistraživačka djelatnost, obuhvata: osnovna (fundamentalna), primijenjena i razvojna istraživanja i osposobljavanje istraživača za naučno istraživački rad (u daljem tekstu: istraživač).

Osnovna istraživanja čine teorijski ili eksperimentalni rad koji se obavlja prvenstveno radi osvajanja novih znanja ili otkrivanja novih oblasti istraživanja, sa dugoročnim ciljevima primjene.

Primijenjena istraživanja čini stvaralački rad koji se obavlja radi primjene rezultata osnovnih istraživanja u pojedinim područjima oblasti nauka.

Razvojna istraživanja čini stvaralački rad zasnovan na rezultatima primijenjenih istraživanja preduzet u cilju osvajanja novih tehnologija, proizvodnje novih ili poboljšanja postojećih materijala, proizvoda i uređaja, odnosno uvođenja novih ili poboljšanja postojećih postupaka, sistema i usluga.

Rezultati naučnih otkrića moraju da sadrže elemente izvornosti i originalnosti, a vrednuju se objavljivanjem u naučnim publikacijama ili provjerom u primjeni.

Osposobljavanje istraživača je sticanje novih znanja putem studijskih programa postdiplomskih i doktorskih studija i drugih oblika naučnog usavršavanja.

Oblasti istraživanja

Član 6

Naučnoistraživačka djelatnost realizuje se u oblastima: prirodno-matematičkih, tehničko-tehnoloških, medicinskih, poljoprivrednih, društvenih i humanističkih nauka, kao i interdisciplinarnih istraživanja.

Ostvarivanje naučnoistraživačke djelatnosti

Član 7

Naučnoistraživačku djelatnost ostvaruju: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, naučnoistraživačke ustanove, ustanove visokog obrazovanja i druga pravna i fizička lica, u skladu sa zakonom.

Djelatnost Crnogorske akademije nauka i umjetnosti uređuje se posebnim zakonom.

Nadzor

Član 8

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove nauke (u daljem tekstu: Ministarstvo).

II. RAZVOJ I UNAPREĐENJE NAUČNOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI

Strategija naučnoistraživačke djelatnosti

Član 9

Radi utvrđivanja prioriteta i podsticanja i praćenja naučnoistraživačke djelatnosti donosi se Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (u daljem tekstu: Strategija).

Strategijom se utvrđuje, naročito:

- 1) prioriteta u naučnoistraživačkoj djelatnosti;
- 2) plan podsticanja mladih istraživača sa naučnim stepenom doktora i magistra nauka u prioritarnim razvojnim oblastima;
- 3) okvirni obim sredstava za finansiranje programa od opšteg interesa;
- 4) plan izdvajanja godišnjeg obima finansijskih sredstava za naučnoistraživačku djelatnost;
- 5) potrebna naučnoistraživačka infrastruktura; i
- 6) sistem naučnog informisanja.

Strategija se donosi za period od osam godina.

Strategiju donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na prijedlog Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost.

Programi od opšteg interesa

Član 10

Prioriteti u naučnoistraživačkoj djelatnosti realizuju se preko programa od opšteg interesa.

Programi od opšteg interesa su programi:

- 1) kojima se doprinosi razvoju i jačanju nacionalne ekonomije i čijom se realizacijom doprinosi ukupnom povećanju standarda građana i izgradnji društva zasnovanog na znanju;
- 2) kojima se naučnoistraživačke ustanove i istraživači uključuju u evropski istraživački prostor i međunarodne programe u nauci;

- 3) stimulisanja istraživanja kojima se podstiče usavršavanje i mobilnost crnogorskih istraživača sa ciljem omogućavanja njihovog rada u istraživačkim centrima i institutima, kao i korišćenje vrhunskih tehnologija i savremenih laboratorija u zemlji i svijetu;
- 4) regionalne saradnje i infrastrukturnog povezivanja u istraživanjima;
- 5) nacionalnih i međunarodnih naučnoistraživačkih projekata, osnovnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja;
- 6) centara uspješnosti;
- 7) unapređivanja infrastrukture i nabavke opreme neophodne za ostvarivanje istraživanja;
- 8) kojima se podstiče naučna produktivnost i unapređuje kvalitet naučno istraživačkog rada;
- 9) kojima se stimuliše izdavačka djelatnost i organizovanje naučnih kongresa;
- 10) uključivanja naučne dijaspore u naučnoistraživačku djelatnost u Crnoj Gori;
- 11) uključivanja međunarodno priznatih naučnika iz svijeta u naučno istraživačke programe i projekte u Crnoj Gori;
- 12) kojima se omogućava dostupnost rezultatima naučnog rada u zemlji i svijetu;
- 13) od nacionalnog značaja koji imaju interdisciplinarni karakter; i
- 14) drugi programi od značaja za realizaciju naučnoistraživačke djelatnosti.

Uslove za odobravanje i način korišćenja sredstava iz državnog budžeta opredijeljenih preko Ministarstva za programe iz stava 2 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Rukovođenje programima i projektima

Član 11

Naučnoistraživački rad se ostvaruje preko naučnoistraživačkog programa i projekta.

Naučnoistraživačkim programom i projektom rukovodi rukovodilac naučnoistraživačkog programa i projekta.

Uslove koje moraju da ispunjavaju rukovodilac naučnoistraživačkog programa i projekta, kao i istraživači angažovani u istraživačkom timu, i visinu sredstava potrebnih za realizaciju naučnoistraživačkog programa i projekta iz člana 10 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

Ocjena programa i projekata

Član 12

Ocjenu naučnoistraživačkih programa od opšteg interesa, drugih programa i projekata koji se finansiraju iz državnog budžeta, vrše eksperti iz oblasti nauka na koju se odnosi program odnosno projekat, koje imenuje Ministarstvo.

Kriterijume za imenovanje eksperta kao i postupak ocjene naučno istraživačkih programa i projekata iz stava 1 ovog člana od strane eksperta, propisuje Ministarstvo.

Raspisivanje konkursa

Član 13

Za finansiranje naučnoistraživačke djelatnosti za programe iz člana 10 ovog zakona, Ministarstvo raspisuje konkurs.

Međusobna prava i obaveze između Ministarstva i korisnika sredstava uređuju se ugovorom.

Baze podataka

Član 14

Za oblast naučnoistraživačke djelatnosti Ministarstvo uređuje i vodi baze podataka.

Ustanove, pravna i fizička lica koja obavljaju naučnoistraživačku djelatnost i organi državne uprave dužni su da, na zahtjev Ministarstva, dostavljaju potrebne podatke radi vođenja baze podataka.

Ministarstvo obrađuje dostavljene podatke isključivo za potrebe naučnoistraživačke djelatnosti, vršenja nadzora i obezbjeđivanja i kontrole sredstava, praćenja i analiziranja stanja u naučnoistraživačkoj djelatnosti i u statističke svrhe.

Savjet za naučnoistraživačku djelatnost

Član 15

Poslove unapređivanja naučnoistraživačke djelatnosti vrši Savjet za naučnoistraživačku djelatnost (u daljem tekstu: Savjet).

Nadležnost Savjeta

Član 16

Savjet analizira stanje i dostignuća u naučnoistraživačkoj djelatnosti, daje stručne prijedloge i u tom cilju ima posebna ovlaštenja da:

- 1) priprema i predlaže Strategiju;
- 2) predlaže prioritete iz Strategije i programe od opšteg interesa za tekuću godinu;
- 3) daje mišljenje na mjerila za izbor u istraživačka i naučna zvanja;
- 4) daje mišljenje o zakonima i drugim propisima iz oblasti naučno istraživačke djelatnosti i iz drugih oblasti, a koji obezbjeđuju opšte uslove za podsticaj naučnoistraživačke djelatnosti i korišćenje njenih rezultata;
- 5) daje mišljenje u postupku utvrđivanja obima sredstava za finansiranje prioriteta iz Strategije;
- 6) predlaže Ministarstvu donošenje odluke o dodjeli statusa centra uspješnosti;
- 7) prati ostvarivanje Strategije;
- 8) imenuje komisije za realizaciju i praćenje aktivnosti definisanih Strategijom, kao i kontrolu kvaliteta naučnoistraživačkog rada;
- 9) saraduje sa Savjetom za visoko obrazovanje; i
- 10) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom i aktom o osnivanju Savjeta.

Sastav Savjeta

Član 17

Savjet ima 11 članova, koje imenuje Vlada.

Četiri člana Savjeta imenuju se iz reda predstavnika organa državne uprave nadležnih za: nauku, visoko obrazovanje, ekonomiju i finansije.

Sedam članova se imenuju iz reda istaknutih stručnjaka koji daju doprinos u razvoju i primjeni naučnoistraživačke djelatnosti iz naučno istraživačkih ustanova, ustanova visokog obrazovanja, Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i privrede, uz poštovanje načela ravnomjerne zastupljenosti oblasti nauka.

Aktom o obrazovanju Savjeta utvrđuje se bliži sastav, mandat članova Savjeta, način izbora i razrješenja i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Rad Savjeta

Član 18

Rad Savjeta je javan.

Savjet je dužan da svoje zaključke, preporuke i mišljenja učini dostupnim javnosti.

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se u državnom budžetu.

III. PODSTICANJE KVALITETA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Podsticanje kvaliteta

Član 19

Ministarstvo podstiče kvalitet naučnoistraživačkog rada:

- 1) dodjelom nagrada istraživačima za naučna dostignuća;
- 2) realizacijom programa od opšteg interesa kojima se podstiče naučna produktivnost u objavljivanju naučnih radova u referentnim naučnim časopisima i drugim vidovima; i
- 3) dodjelom statusa centra uspješnosti naučnoistraživačkoj ustanovi ili grupi istraživača u ustanovi.

Nagrade za naučna dostignuća

Član 20

Ministarstvo može dodjeljivati godišnju nagradu najuspješnijem mladom istraživaču, kao i rukovodiocu naučnoistraživačkog programa ili projekta i

istraživačkom timu koji su realizovali najuspješniji nacionalni projekat finansiran iz državnog budžeta.

Uslove i bliže kriterijume za dodjelu nagrada iz stava 1 ovog člana, kao i iznose nagrada, propisuje Ministarstvo.

Centri uspješnosti

Definicija centra uspješnosti

Član 21

Naučnoistraživačka ustanova ili grupa istraživača u ustanovi koja je po svojoj originalnosti, značenju i aktuelnosti postignutih rezultata u naučnoistraživačkoj djelatnosti, u vremenskom periodu od pet godina ostvarila vrhunske i međunarodno priznate rezultate u svojoj naučnoj oblasti istraživanja, može dobiti status centra uspješnosti.

Centar uspješnosti treba da ima:

- ostvarenu jaku povezanost između znanja, istraživanja i inovacija, odnosno tijesnu vezu između istraživanja i privrede;
- fokusirane istraživačke programe koji uključuju interdisciplinarnе teme, rezultate iz primijenjenih i osnovnih (fundamentalnih) istraživanja;
- kapacitet da obezbijedi dinamičnu, fleksibilnu i atraktivnu radnu atmosferu koja ima za rezultat visoka postignuća na individualnom i timskom nivou rada;
- program kojim se podstiče stvaranje nove generacije naučno - tehnoloških talenata; i
- sposobnost za ostvarivanje dinamičnog partnerskog odnosa sa organima državne uprave i lokalnom samoupravom.

Prijava za dodjelu statusa

Član 22

Naučnoistraživačka ustanova ili grupa istraživača u ustanovi podnosi Ministarstvu prijavu za dodjelu statusa centra uspješnosti, koja sadrži razrađen program i projekat, kojim obrazlaže i dokazuje ispunjenost uslova iz člana 21 ovog zakona, a koji će se realizovati na vrijeme od najduže tri godine.

Odluka o dodjeli statusa

Član 23

Odluku o dodjeli statusa centra uspješnosti Ministarstvo donosi na prijedlog Savjeta.

Prijedlog o dodjeli statusa centra uspješnosti Savjet utvrđuje na osnovu ocjene komisije eksperata koja mora uključiti i međunarodnu ocjenu.

Komisiju iz stava 2 ovog člana obrazuje Ministarstvo.

Status centra uspješnosti se dodjeljuje za period od tri godine.

Rukovodilac centra

Član 24

Centar uspješnosti ima rukovodioca koji organizuje rad i istraživanje, i odgovara za ispunjavanje godišnjih programa i projekata koji se realizuju u centru.

Finansiranje programa i projekata centra

Član 25

Centar uspješnosti realizuje programe i projekte iz sredstava:

- Ministarstva;
- sopstvenih sredstava ustanove;
- međunarodnih istraživačkih fondova;
- privrede; i
- drugih izvora.

Za realizaciju programa i projekata centra uspješnosti iz stava 1 alineja 1 ovog člana, zaključuje se ugovor između centra uspješnosti i Ministarstva.

Ugovorom iz stava 2 ovog člana utvrđuju se međusobna prava i obaveze Ministarstva i centra uspješnosti, poseban stimulans za uspješnost realizacije programa i projekta, kao i iznos sredstava neophodnih za realizaciju osnovnih aktivnosti za rad centra.

Monitoring i nezavisna evaluacija

Član 26

Ministarstvo vrši kontinuirani monitoring i periodičnu nezavisnu evaluaciju centra uspješnosti u cilju obezbjeđivanja najvišeg kvaliteta rezultata i najefikasnijeg korišćenja resursa.

Nezavisnom evaluacijom ocjenjuje se da li centar uspješnosti ispunjava svoje ciljeve iz člana 21 ovog zakona, kao i da li ostvaruje efektivnost, održivost, efikasnost i relevantnost u odnosu na prioritete utvrđene u Strategiji.

Rezultati nezavisne evaluacije objavljuju se javno.

Odluka o produženju ili oduzimanju statusa

Član 27

Nakon isteka perioda od tri godine, Ministarstvo donosi odluku o produžavanju statusa centra uspješnosti za naredni period od tri godine, ili o oduzimanju statusa centra uspješnosti, u skladu sa članom 23 ovog zakona.

IV. NAUČNOISTRAŽIVAČKE USTANOVE

1. Zajedničke odredbe

Naučnoistraživačke ustanove

Član 28

Naučnoistraživačku djelatnost obavlja naučnoistraživačka ustanova (u daljem tekstu: ustanova).

Ustanova se osniva kao javna ili privatna i ima svojstvo pravnog lica, koje stiče upisom u Centralni registar privrednog suda.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, organizacione jedinice univerziteta, samostalne ustanove visokog obrazovanja i organizacione jedinice pravnog lica mogu da obavljaju naučnoistraživačku djelatnost.

Uslovi za osnivanje

Član 29

Ustanova se može osnovati, ako ima:

- 1) program naučnoistraživačke djelatnosti i razvoja ustanove;
- 2) obezbijeđen odgovarajući naučnoistraživački kadar za obavljanje djelatnosti;
- 3) naučnoistraživačku opremu i prostor za obavljanje djelatnosti;
- 4) obezbijeđena sredstva za osnivanje i rad;
- 5) obezbijeđene higijensko-tehničke uslove, u skladu sa posebnim zakonom; i
- 6) naučnu i informacionu dokumentaciju.

Bliže uslove iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Licenciranje

Član 30

Osnivač ustanove je dužan da, prije početka rada, podnese Ministarstvu zahtjev za izdavanje licence za rad (u daljem tekstu: licenca).

Uz zahtjev za izdavanje licence, osnivač podnosi akt o osnivanju i dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 29 ovog zakona.

Izdavanje licence

Član 31

U postupku izdavanja licence Ministarstvo provjerava da li ustanova ispunjava uslove propisane ovim zakonom za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti, o čemu donosi odgovarajuće rješenje u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme.

Izmjena ili dopuna licence

Član 32

Osnivač ustanove, dužan je da u slučaju izmjene ili dopune djelatnosti za koju ima licencu, podnese Ministarstvu zahtjev za izdavanje izmjene ili dopune licence.

Dostavljanje dokaza

Član 33

Uz zahtjev iz člana 32 ovog zakona, osnivač pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 29 ovog zakona, dostavlja i dokaze o izmjeni odnosno dopuni djelatnosti.

Oduzimanje licence

Član 34

Ministarstvo će oduzeti licencu po službenoj dužnosti, na prijedlog nadležnog inspektora ili drugog zainteresovanog lica kada utvrdi da ustanova:

- ne obavlja djelatnost za koju je osnovana;
- ne ispunjava uslove iz člana 29 ovog zakona; i
- ako ne otkloni utvrđene nedostatke u zakonskom roku.

Rješenje o oduzimanju licence, pored podataka propisanih zakonom, sadrži i rok na koji je licenca oduzeta.

Provjera ispunjenosti uslova

Član 35

Ministarstvo vrši provjeru ispunjenosti uslova ustanova koje imaju licencu najmanje jednom u tri godine.

Početak rada ustanove

Član 36

Ustanova može početi sa radom nakon dobijanja licence.

Rješenje o licenci iz stava 1 ovog člana objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore”.

Registar

Član 37

Ministarstvo vodi registar centara uspješnosti, licenciranih ustanova i organizacionih jedinica iz člana 28 stav 3 ovog zakona.

Sadržaj registra, način upisa i brisanje iz registra propisuje Ministarstvo.

Statut ustanove

Član 38

Ustanova ima statut.

Statut ustanove sadrži naročito: naziv i sjedište; djelatnost; organe; zastupanje i predstavljanje; postupak izbora u naučna i istraživačka zvanja; način ostvarivanja prava i obaveza zaposlenih; način ostvarivanja javnosti rada; finansijsku kontrolu i druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Stručni organ

Član 39

Stručni organ ustanove je naučno vijeće (u daljem tekstu: Vijeće).

Ustanova koja ima u radnom odnosu najmanje pet zaposlenih sa naučnim zvanjem obrazuje Vijeće.

Vijeće:

- 1) usvaja program naučnoistraživačke i razvojne djelatnosti;
- 2) analizira, ocjenjuje i usvaja izvještaje o realizaciji programa i projekata;
- 3) donosi mjerila za izbor u istraživačka i naučna zvanja, po prethodno pribavljenom mišljenju Savjeta;
- 4) vrši izbor u istraživačka i naučna zvanja;
- 5) predlaže upravnom odboru ustanove nabavku opreme neophodne za realizaciju programa i projekata istraživanja; i
- 6) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Način rada i odlučivanja Vijeća i druga pitanja od značaja za njegov rad bliže se uređuju statutom ustanove.

Vijeće se može organizovati i u organizacionoj jedinici pravnog lica koja obavlja naučnoistraživačku djelatnost, ako u toj organizacionoj jedinici u radnom odnosu ima najmanje pet zaposlenih sa naučnim zvanjem.

2. Javne ustanove

Osnivanje javne ustanove

Član 40

Odluku o osnivanju, odnosno ukidanju javne ustanove donosi Vlada, odnosno nadležni organ lokalne samouprave.

U slučaju statusnih promjena ili ukidanja javne ustanove, pribavlja se mišljenje organa upravljanja te ustanove.

Organ upravljanja

Član 41

Organ upravljanja javne ustanove je upravni odbor.

Upravni odbor javne ustanove ima pet članova i čine ga: tri predstavnika osnivača, koje određuje Vlada, odnosno nadležni organ lokalne samouprave, i dva predstavnika zaposlenih u ustanovi.

Način izbora i razrješenja, trajanje mandata, kao i način rada i odlučivanja upravnog odbora uređuje se statutom javne ustanove.

Saglasnost na statut

Član 42

Saglasnost na statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta javne ustanove daje Ministarstvo, odnosno nadležni organ lokalne samouprave.

Nadležnost upravnog odbora

Član 43

Upravni odbor javne ustanove:

- 1) utvrđuje poslovnu politiku;
- 2) donosi godišnji finansijski plan;
- 3) usvaja periodični i godišnji račun;
- 4) bira i razrješava direktora ustanove;
- 5) donosi statut, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druge akte;
- 6) donosi odluku o raspolaganju sredstvima do iznosa utvrđenog statutom ustanove;
- 7) analizira rad organa rukovođenja; i
- 8) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Javnost rada

Član 44

Upravni odbor javne ustanove dužan je da godišnji izvještaj o radu dostavi osnivaču do kraja prvog kvartala tekuće godine za prethodnu godinu.

Direktor

Član 45

Organ rukovođenja javne ustanove je direktor.

Direktor je odgovoran za efikasan i kvalitetan rad javne ustanove, kao i za rukovođenje u okviru poslovne politike utvrđene od strane upravnog odbora.

Direktor se bira na period od četiri godine, na osnovu javnog konkursa i podnesenog programa razvoja ustanove.

Nadležnost, bliži uslovi za izbor i razrješenje direktora i druga pitanja od značaja za rad uređuju se statutom javne ustanove.

3. Privatne ustanove

Osnivanje

Član 46

Privatnu ustanovu može da osnuje domaće i strano pravno ili fizičko lice.

Autonomija

Član 47

Organ upravljanja, rukovođenja i stručni organ privatne ustanove, njihova nadležnost, broj, sastav, način izbora i razrješenja, trajanje mandata, kao i način rada i odlučivanja uređuje se statutom privatne ustanove.

1. Ustanove visokog obrazovanja

Član 48

Stručni organ, organ upravljanja i organ rukovođenja ustanove visokog obrazovanja, njihova nadležnost, broj, sastav, način izbora i razrješenja, trajanje mandata, kao i način rada i odlučivanja uređuje se Zakonom o visokom obrazovanju i statutom ustanove.

V. ISTRAŽIVAČKA I NAUČNA ZVANJA

Obavljanje

Član 49

Naučnoistraživačku djelatnost obavljaju lica sa istraživačkim zvanjem i lica sa naučnim zvanjem, u skladu sa ovim zakonom, kao i lica izabrana u akademska i saradnička zvanja na ustanovi visokog obrazovanja.

Naučnoistraživačku djelatnost može obavljati i lice koje ima visoku školsku spremu, magistraturu i doktorat nauka a koje nije birano u istraživačko ili naučno zvanje, u smislu ovog zakona, a ima reference po osnovu objavljenih naučnih radova koje mu omogućavaju obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti.

Istraživačka zvanja

Član 50

Istraživačka zvanja su istraživač i viši istraživač.

U zvanje istraživača može biti izabrano lice koje ima najmanje visoku školsku spremu i radi na istraživačkim poslovima.

U zvanje viši istraživač može biti izabrano lice koje ima akademski naziv magistra nauka i objavljene naučne radove.

Bliže uslove, vrijeme na koje se bira, način i postupak izbora u istraživačka zvanja uređuju se statutom ustanove.

Naučna zvanja

Član 51

Naučna zvanja su: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savjetnik.

U naučno zvanje, iz stava 1 ovog člana, može biti izabrano lice koje ima doktorat nauka.

Izbor u naučno zvanje vrši se na period od pet godina, izuzev za naučnog savjetnika, koji se bira na neodređeno vrijeme.

Izbor u više naučno zvanje vrši se nakon isteka vremena izbora u niže zvanje.

Način i postupak izbora u naučna zvanja, kao i druga pitanja u vezi sa izborom uređuju se statutom ustanove.

Izbor

Član 52

Izbor u naučno zvanje lica koje nije zaposleno u ustanovi, odnosno u ustanovi koja nema stručni organ vrši se u ustanovi koja ima status univerziteta u Crnoj Gori.

Izbor u istraživačko zvanje lica koje nije zaposleno u ustanovi, odnosno u ustanovi koja nema stručni organ vrši se u ustanovi u Crnoj Gori koja ima stručni organ iz oblasti nauka za koju se vrši izbor lica u istraživačko zvanje.

Postupak za izbor, odnosno reizbor u naučno zvanje, odnosno istraživačko zvanje iz st. 1 i 2 ovog člana pokreće se na zahtjev ustanove ili lica koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Shodna primjena

Član 53

Na izbor u naučna zvanja na univerzitetu i ustanovama visokog obrazovanja shodno se primjenjuju odredbe Zakona o visokom obrazovanju.

Uporedivost zvanja

Član 54

Naučna zvanja uporediva su sa akademskim zvanjima i to:

- zvanje naučni saradnik – akademsko zvanje docenta;
- zvanje viši naučni saradnik – akademsko zvanje vanredni profesor; i
- zvanje naučni savjetnik – akademsko zvanje redovni profesor.

VI. FINANSIRANJE

Transparentnost finansiranja

Član 55

Finansiranje naučnoistraživačke djelatnosti obavlja se na način koji obezbjeđuje efikasnost i transparentnost upotrebe sredstava.

Sredstva za realizaciju programa od opšteg interesa obezbjeđuju se iz: državnog budžeta, sredstava ustanove i drugih korisnika rezultata istraživanja.

Sticanje sredstava

Član 56

Ustanova može sticati sredstva iz:

- 1) državnog budžeta;
- 2) intelektualnih usluga;
- 3) od prihoda ostvarenih prodajom proizvoda i usluga;
- 4) donacija, sponzorstava, legata i zavještanja;
- 5) projekata i ugovora sa domaćim i stranim istraživačkim ustanovama i od konsultantskih aktivnosti;
- 6) sredstava privrednih društava, ustanova i udruženja;
- 7) sredstava inostranih fondova; i
- 8) drugih izvora.

Država poreskim olakšicama i drugim mjerama podstiče pravna i fizička lica da ulažu sredstva za ostvarivanje naučnoistraživačke djelatnosti utvrđene ovim zakonom.

Privatna ustanova i druga pravna i fizička lica mogu sticati sredstva iz državnog budžeta, pod uslovom da realizuju naučnoistraživački program od opšteg interesa.

Prioriteti za sufinansiranje

Član 57

Vlada može utvrditi prioritet u sufinansiranju projekata iz međunarodnih programa saradnje, kao i programa od opšteg interesa.

Sticanje profita

Član 58

Ustanova može obavljanjem naučnoistraživačke djelatnosti sticati profit u korist ustanove, u skladu sa zakonom.

Korišćenje sredstava

Član 59

Sredstva iz člana 56 stav 1 tačka 1 ovog zakona ustanova koristi za:

- 1) finansiranje programa od opšteg interesa i neophodne opreme za njihovu realizaciju, u skladu sa Strategijom;
- 2) osposobljavanje i usavršavanje lica sa istraživačkim i naučnim zvanjem;
- 3) međunarodnu naučnu saradnju i mobilnost lica koja se bave naučnoistraživačkim radom;
- 4) naučne publikacije i komunikacije; i
- 5) za druge namjene određene ovim zakonom.

Poreske olakšice

Član 60

Oprema koja služi za naučnoistraživačku djelatnost, koja se dobija kao donacija iz inostranstva ili se kupuje u inostranstvu može se osloboditi plaćanja carine i poreza na dodatnu vrijednost, na osnovu mišljenja Ministarstva.

VII . KAZNENE ODREDBE

Kazne za prekršaje

Član 61

Novčanom kaznom od dvadesetostrukog do tristastrukog iznosa najniže cijene rada u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice - ustanova, ako:

- 1) vrši izbor u istraživačka i naučna zvanja na osnovu mjerila na koja Savjet nije dao mišljenje (član 16 tačka 3);
- 2) počne sa radom bez licence za rad (član 36); i
- 3) profit ne stiće u korist ustanove (član 58).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu u iznosu od polovine do dvadesetostrukog iznosa najniže cijene rada u Crnoj Gori.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Osnivanje Savjeta

Član 62

Savjet iz člana 17 ovog zakona, obrazovaće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do obrazovanja Savjeta iz stava 1 ovog člana, funkciju Savjeta obavljaće dosadašnji Savjet.

Danom konstituisanja Savjeta u skladu sa ovim zakonom, prestaje mandat članova Savjeta imenovanih u skladu sa Odlukom o osnivanju Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost („Službeni list RCG”, br. 56/06, 25/07 i 38/08).

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 63

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanju na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja

Član 64

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list RCG”, broj 71/05) i Uredba o stručnom, odnosno naučnom usavršavanju u inostranstvu („Službeni list RCG”, br. 16/94 i 23/97).

Stupanje na snagu

Član 65

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.